

«المعجم فی فقه لغة القرآن و سبب بلاغته»؛ جامع ترین کتاب در زمینه شرح لغات قرآن کریم؛

گنجینه‌ای ناب و منحصر به فرد از معارف قرآنی

در این اثر سیر تحول و تطور معنایی هر یک از کلمات قرآن نزد علما و دانشمندان علم لغت و بلاغت و تفسیر مورد توجه قرار گرفته و تمام مطالب مربوط به بحث‌های لغوی، تفسیری و بلاغی و... بار عایت ترتیب زمانی در یک جا گردآوری شده است تا امکان تطبیق و مقایسه دیدگاه‌ها برای خوانندگان و پژوهشگران فراهم شود. این مجموعه از زشمند در ۵ محور در حال تدوین است. در نخستین اقدام، آمار هر مدخل و واژه‌ای که در قرآن آمده در ابتدای هر مدخل ذکر شده است. پس از آن مرحله گردآوری نصوص لغوی است که از خلیل بن احمد العین آغاز شده و تا «التحقیق» که از منابع جدید بوده نقل شده است مرحله سوم نظرات هر یک از مفسران در ذیل آن آیه شریفه گردآوری و از متقدمین آغاز و تا متأخرین ادامه دارد.

مرحله چهارم، تجزیه و تحلیل منابع لغوی است. این تجزیه و تحلیل در قالب اصول لغوی انجام می‌شود که این امر را از ابتدا تا کنون ابوعلی نجفی معروف به ناصر العمرانی بر عهده دارد و مرحله پنجم استعمال قرآنی است که در زمان حیات مرحوم آیت الله واعظ زاده، وی این مسئولیت را بر عهده داشت و پس از درگذشت ایشان شاگردان ایشان این کار را انجام می‌دهند. چهل و هشتمین جلد از این اثر از زشمند با حرف «ص» پایان یافته و به چاپ رسیده است و جلد های ۴۹، ۵۰ و ۵۱ نیز تا حرف «ط» را به خود اختصاص می‌دهد. این اثر تا جلد ۷۵ ادامه دارد.

کتاب «المعجم فی فقه اللغة القرآن و سبب بلاغته» یکی از ارزنده ترین کتاب‌های منتشر شده توسط بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی است و در واقع این کتاب فراتر از یک کتاب لغت و مجموعه‌ای از معارف قرآنی است. از همین رو عنوان «الموسوعة القرآنیة الکبری» به پیشنهاد رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) به عنوان آن افزوده شده است.

«المعجم فی فقه لغة القرآن و سبب بلاغته» دایره‌المعارف در باره‌ی لغات قرآن کریم و حاصل تلاش چندین ساله‌ی مرحوم آیت الله واعظ زاده خراسانی و جمعی از همکاران ایشان است که به زبان عربی نگاشته شده است. تدوین کتاب‌هایی در زمینه‌ی توضیح لغات قرآن مجید، یکی از تلاش‌های مسلمانان در تاریخ اسلام است و سابقه‌ی آن به قرن اول هجری بازمی‌گردد. می‌توان گفت جدیدترین و جامع‌ترین کتاب‌ها در زمینه‌ی شرح لغات قرآن کریم، کتاب «المعجم فی فقه لغة القرآن و سبب بلاغته» است. این اثر از زشمند همان گونه که از نامش پیداست، مربوط به حوزه‌ی واژه‌ها، مفردات قرآن، بلاغت و اعجاز بلاغی است که در آن هر یک از کلمات قرآن به ترتیب حروف تهجی (الفبایی) با سه رویکرد لغوی، بلاغی و تفسیری مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.